

پرسش های تشریحی و چهار گزینه ای درس نهم علوم و فنون ادبی ۲:

طراح سوالات: رحمان باقری - ناحیه ۴

۱- مجاز مبتنی بر ..... را استعاره گویند.

پاسخ - تشبیه

۲- در آرایه استعاره علاقه ی بین معنای نهاده و معنای غیر نهاده ..... است.

پاسخ - تشبیه

۳- در بیت زیر کدام واژه در معنی استعاری است؟

« با کاروان حله برفتم ز سیستان با حله تنیده ز دل بافته زجان »

الف) کاروان   ب) جان   ج) دل   د) حله

پاسخ - «گزینه د»

۴- کدام کلمه در بیت زیر در معنی نا نهاده است؟

« با کاروان حله برفتم ز سیستان با حله تنیده ز دل بافته زجان »

پاسخ - حله

۵- در بیت:

« با کاروان حله برفتم ز سیستان با حله تنیده ز دل بافته زجان » مشبه به کدام است؟

الف) کاروان   ب) حله   ج) جان   د) سیستان

پاسخ - «گزینه ب»

۶- در بیت:

« آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد، نیست باد»

کدام آرایه وجود ندارد؟

الف) تشبیه   ب) جناس   ج) استعاره   د) ایهام

پاسخ - «گزینه د»

۷- فرق تشبیه با استعاره چیست؟ (از نظر مفهوم)

پاسخ - تشبیه مانند کردن مشبه، به مشبه به است. اما استعاره یکی دانستن آن هاست.

۸- فرق تشبیه با استعاره چیست؟

پاسخ - (از نظر ظاهر)

- در تشبیه از ارکان آن حداقل مشبه و مشبه به وجود دارد اما در استعاره مشبه یا مشبه به محذوف است.

۹- کدام بیت فاقد تشبیه فشرده است؟

الف) نگارش دهد گلبن جویبار	در آینه ی آب رخسارها
ب) اورا خود التفات نبودی به صید من	من خود اسیر کمند نظر شدم
ج) گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد	اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم
د) صبحگاهی سر خوناب جگر بگشایید	ژاله ی صبحدم از نرگس تر بگشایید

پاسخ - «گزینه د»

۱۰- اگر ادات تشبیه و وجه شبه حذف شود چه نوع تشبیهی خواهیم داشت؟

- تشبیه بلیغ

۱۲- تشبیه بلیغ چند نوع است؟

پاسخ - دو نوع ،

- بلیغ اضافی = چراغ دانش

- بلیغ اسنادی = علی شیر است.

۱۱- کدام جمله درست نیست؟

الف) اگر از تشبیه ، « مشبه » به همراه ویژگی « مشبه به » یا فقط « مشبه به » باقی بماند « استعاره » به وجود می آید.

ب) اگر « غیر انسان » ، « منادا » قرار گیرد آرایه « تشخیص » به کار گرفته شده است .

ج) اگر در ترکیب اضافی « مضاف » اعضای بدن انسان باشد « اضافه استعاری » خواهیم داشت.

د) در اضافه استعاری ، « مشبه به » محذوف است و ویژگی آن در کنار « مشبه » است.

پاسخ - «گزینه ج»

۱۲- با تبدیل چهار رکن اصلی تشبیه به دو رکن ، ..... به وجود می آید.

پاسخ - « تشبیه بلیغ »

۱۳- با تبدیل دو رکن تشبیه به یک رکن ، ..... به وجود می آید.

پاسخ - « استعاره »

۱۴- در بیت :

« گفتا که مرو به غربت و می بارید
استعاره از ..... می باشند.

(ب) چهره _ چشم _ باران

(الف) چشم _ چهره _ باران

(د) چهره _ چشم _ اشک

(ج) چشم _ چهره _ اشک

پاسخ - « گزینه د »

۱۵- هر تشخیصی ..... است.

پاسخ - « استعاره »

۱۶- هر استعاره ای ..... است.

پاسخ - « مجاز »

۱۷- تمام گزینه ها به غیر از گزینه ی ..... درست است .

(ب) هر مجازی استعاره هست .

(الف) هر استعاره ای مجاز است .

(د) هر استعاره از حذف مشبه یا مشبه به تولید میشود.

(ج) هر تشخیصی استعاره هست .

پاسخ - « گزینه ۲ »

۱۸- در کدام گزینه ها تشبیه و استعاره وجود دارد؟

باز ای سپیده ی شب هجران نیامدی

(الف) باز امشب ای ستاره تابان نیامدی

بر اندام گل درخت رنگین گل

(ب) دگر باره خیاط باد صبا

پیوند روح کردی پیغام دوست دادی

(ج) ای باد بامدادی خوش میروی به شادی

چون که زنگار از رخس ممتاز نیست

(د) آینه ات دانی چرا غمّاز نیست

الف) الف و ب   ب) ب و ج   ج) الف و د   د) ب و د

پاسخ - «گزینه الف»

۱۹- در تمام گزینه ها به غیر از گزینه ..... اضافه استعاری وجود دارد.

الف) کی ام؟ شکوفه اشکی که در هوای تو هرشب	ز چشم ناله شکفتم بر روی شکوه دویدم
ب) آینه ات دانی چرا غمّاز نیست	چون که زنگار از رخس ممتاز نیست
ج) کس چو حافظ نگشاد از رخ اندیشه نقاب	تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند
د) باز امشب ای ستاره تابان نیامدی	باز ای سپیده ی شب هجران نیامدی

پاسخ - گزینه «د»

۲۰- در بیت زیر استعاره در کدام واژه است؟

«صبحگاهی سر خوناب جگر بگشایید

الف) صبحگاه   ب) جگر   ج) ژاله   د) سر

پاسخ - «گزینه ج»

۲۱- در بیت زیر کدام واژه ها حامل استعاره اند؟

«صبحگاهی سر خوناب جگر بگشایید

الف) خوناب - سر   ب) ژاله - نرگس   ج) سر - ژاله   د) صبحگاه - نرگس

پاسخ - «گزینه ب»

۲۲- در بیت زیر، کدام واژه در معنی استعاری است؟

«آتش است این بانگ نای و نیست باد

هرکه این آتش ندارد نیست باد»

پاسخ - «آتش در مصراع دوم»

۲۳- در عبارت زیر:

«بوستانی خرم و خوش که گفתי خرده مینا بر خاکش ریخته و عقد ثریا از تاکش آویخته»

«خرده مینا و عقد ثریا» به ترتیب استعاره از چه چیزی هستند؟

پاسخ - «گلها و سبزه ها» - «خوشه انگور»

۲۴- در تمام گزینه ها به جز گزینه ی ..... نرگس در معنی «نا نهاد» است.

- الف) گفتا که مرو به غربت و می بارید
ب) صبحگاهی سر خوناب جگر بگشایید
ج) کس به دور نرگست طرفی نبست از عافیت
د) من از افتادن نرگس به روی خاک دانستم
- از نرگس تر بر لاله بر مروارید
ژاله ی صبحدم از نرگس تر بگشایید
به که نفروشدن مستوری به مستان شما
که کس ، ناکس نمی گردد از این افتان و خیزانها

پاسخ - «گزینه د»

۲۵) در بیت زیر:

« گفتا که مرو به غربت و می بارید
از نرگس تر به لاله بر مروارید »
تمام واژه ها به غیر از ..... در معنی نا نهاد به کار رفته است؟

- الف) غربت   ب) نرگس   ج) لاله   د) مروارید

پاسخ - «گزینه الف»

۲۶) وزن مصراع « واله خار و گل این باغ و بستانیم ما » با کدام گزینه مطابق است؟

- الف) اول و اخر این کهنه کتاب افتاده است
ب) حلقه ی چشم غزالان حلقه ی زنجیر ماست
ج) چون زنگار از رخس ممتاز نیست
د) باغ سلام می کند، سرو قیام می کند

پاسخ - «گزینه ب»

۲۷- وزن مصراع « از شبیخون خمار صبح دم آسوده ایم » با کدام گزینه منطبق است؟

الف) - U - / - - U - / - - U - / - - U -

ب) U - U - / - - U - / - - U - / - - U -

ج) - U - / - - U - / - - U U / - - - U -

د) U - U - / - - U - / - - U U / - - U -

پاسخ - «گزینه ی الف»

۲۸- تمامی آرایه ها به جز آرایه ی ..... در بیت زیر دیده می شود؟

« از شبیخون خمار صبح دم آسوده ایم / مستی دنباله دار چشم خوبانیم ما »

د) جناس

ج) استعاره

ب) تناسب

الف) ایهام

پاسخ - «گزینه ی د»

۲۹- تمام آرایه ها به جز گزینه ی ..... در بیت زیر دیده می شود.

«گر چراغ بزم عالم نیست صائب کلک ما/چون ز بخت تیره دائم در شبستانیم ما»

الف) تشبیه (ب) اسلوب معادله (ج) حسن تعلیل (د) حس آمیزی

پاسخ - «گزینه ی ب»

۳۰- کدام آرایه در بیت «پشت چون آیینه بر دیوار حیرت داده ایم / واله خار و گل این باغ و بستانیم ما» نیست؟

الف) تشبیه (ب) استعاره (ج) تشخیص (د) حس آمیزی

پاسخ - «گزینه ی د»

۳۱- آرایه های «تلمیح / استعاره / ایهام تناسب / حسن تعلیل» به ترتیب در کدام گزینه ها می باشد؟

الف) گر چراغ بزم عالم نیست صائب کلک ما / چون ز بخت تیره دائم در شبستانیم ما

ب) خرقة از ما می ستاند نافه ی مشکین نفس / از هواداران آن زلف پریشانیم ما

ج) پشت چون آیینه بر دیوار حیرت داده ایم / واله خار و گل این باغ و بستانیم ما

د) از سیاهی داغ ما هرگز نمی آید برون / در سواد آفرینش آب حیوانیم ما

الف) د/ب/الف/ج (ب) د/ج/ب/الف (ج) ج/د/ب/الف (د) ج/د/الف/ب

پاسخ - «گزینه ب»